

MONITOR CHIŃSKI

KWIECIEŃ 2020

„Monitor Chiński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Chinach, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie Europy Środkowej oraz działania zagraniczne chińskich władz lokalnych w prowincji Syczuan. Monitor opracował dr Bartosz Kowalski – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHIŃSKI

KWIECIEŃ 2020

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

1 kwietnia: kampania dezinformacyjna Chin przeciwko Zachodowi. W ramach próby przekierowania narracji, że pandemia ma swoje źródło w Chinach, a do jej rozwoju przyczyniła się opieszałość chińskich władz, władze zaprzęły machinę państwowych mediów, konta społecznościowe chińskich dyplomatów a nawet opracowania chińskich placówek badawczych (zob. komentarz).

13 kwietnia: wiceszefowa Komisji Europejskiej Margrethe Vestager namawia państwa członkowskie do nacjonalizacji firm w obawie przed chińskim przejęciami. Unijna Komisarz oceniła, że ryzyko przejęć jest obecnie bardzo wysokie, ponieważ kondycja firm pogorszyła się bardzo w związku z epidemią koronawirusa, wymuszonymi przestojami i zerwaniem łańcuchów dostaw. W tym celu otwarcie dopuszcza interwencjonizm państwowy i uelastycznienie podejścia do zasad konkurencji: „Nie mamy żadnego problemu z tym, by państwo działało jak uczestnik rynku, gdy to konieczne, by zablokować możliwość przejęcia firmy przez obcy kapitał”.

17 kwietnia: Li Ganjie nowym gubernatorem i wicesekretarzem partii w prowincji Szantung. Li urodził się w 1964 roku w Changsha (prow. Hunan); jest absolwentem Uniwersytetu Qinghua (studia inżynierskie w zakresie bezpieczeństwa reaktorów jądrowych). Nominację Li należy odczytywać w kategoriach awansu politycznego – dotychczas pełnił funkcję ministra ekologii i środowiska (jego następcą został Huang Runqiu). Poprzednik gubernator Szantungu Gong Zheng został w marcu przeniesiony na stanowisko burmistrza Szanghaju.

17 kwietnia: gospodarcze załamanie w Chinach. Wg oficjalnych danych pierwszym kwartale br. PKB Chin skurczył się o 6,8%. To najgorszy wynik od 1976 roku. Spadek PKB przy równoczesnym rekordowym pompowaniu finansowania w gospodarkę doprowadził do wystrzału wskaźników zadłużenia, które wynosi już ponad 260%. Oznacza to koniec możliwości wykorzystywania zadłużenia do stymulowania gospodarki w sposób, który zapewniał chiński wzrost do tej pory.

CHIŃSKI KREDYT NA MODERNIZACJĘ KOLEI BUDAPESZT- BELGRAD

Chociaż UE na razie nie zajęła oficjalnego stanowiska w sprawie kontrowersyjnej umowy, to należy założyć, że jej zawarcie będzie negatywnie wpływać na europejską pozycję i wizerunek zarówno Węgier, jak i ChRL. Natomiast utajnienie szczegółów kontraktu na realizację flagowego chińskiego projektu infrastrukturalnego w UE, którego

bezpośrednim beneficjentem będzie bliski stronnik premiera Orbána świadczy, że podobnie jak w Serbii, współpraca z Chinami korumpuje elity i sprzyja pogłębianiu się tendencji autorytarnych.

19 kwietnia: Sun Lijun wiceminister bezpieczeństwa publicznego zatrzymany pod zarzutem „poważnego naruszenia dyscypliny partyjnej i prawa”. Sun był członkiem centralnej grupy kierowniczej ds. walki z epidemią w Hubei.

20 kwietnia: tajsko-chińska wojna w Internecie i powstanie #MilkTeaAlliance. Złość chińskich internautów wywołała aktywność internetowa tajskiego aktora, który polubił zdjęcie Hongkongu opatrzone napisem, sugerującym, że jest to niezależne państwo. W wojnie na słowa, ChRL zaprzęła armię internetowych trolli (*wu mao dang*), której starania tajscy internauci obrócili przeciw niej w ironiczny sposób, doprowadzając do powstania antychińskiego „sojuszu herbaty z mlekiem”, który swoją nazwę wziął od napoju popularnego zarówno w Tajlandii, Hongkongu jak i na Tajwanie, ale swoim zasięgiem może objąć również inne regiony (zob. blog OSA).

21 kwietnia: Chiny ustanawiają nowe jednostki administracyjne na wyspach Spratly (blisko Wietnamu) i wyspach Paracelskich (obok Filipin). Według wietnamskiego MSZ, ustanowienie tzw. miasta Sansha i związane z tym posunięcia poważnie naruszyły suwerenność Wietnamu. W podobnym tonie zareagowały władze Filipin, których prezydent Rodrigo Duterte, w podobnej sytuacji rok temu zagroził wysłaniem żołnierzy na „misję samobójczą” jeśli Pekin „nie zostawi w spokoju wyspy Thitu”. Chiny wykorzystują zaangażowanie sąsiadów w walce z pandemią do realizacji celów terytorialnych na Morzu Południowochińskim. Oprócz nowych ustanowienia nowych jednostek administracyjnych w kwietniu zatopiły wietnamską łódź rybacką, założyły stację psychiatryczną dla żołnierzy w jednej ze swoich baz na Wyspach Spratly, oraz sprowokowały reakcję amerykańskiej i australijskiej marynarki wojennej.

22 kwietnia: Harbin (stolica prow. Heilongjiang) objęty całkowitą kwarantanną. Po nadejściu drugiej fali epidemii, władze 10-milionowego narzuciły dalsze obostrzenia na prywatne zgromadzenia i ruch z zewnątrz. Na osiedla mieszkalne wstęp mają wyłącznie ich mieszkańcy, którzy mogą się poruszać tylko po okazaniu kodu QR właściwym służbom. Na początku miesiąca Chiny zamknęły wszystkie lądowe przejścia graniczne z Rosją.

24 kwietnia: Göteborg zrywa umowę o miastach partnerskich z Szanghajem. Decyzja władz drugiego największego miasta Szwecji przypadła po tym jak zamknięto wszystkie placówki związane z Instytutem Konfucjusza w kraju. Göteborg jest kolejnym szwedzkim miastem, które zakończyło współpracę partnerską z chińskimi odpowiednikami. Wcześniej zrobiły to władze Linköping wobec Kantonu, Luleå i Xi'an, oraz Västerås i Jinan. Burmistrz Linköping Lars Vikinge uzasadnił decyzję o zerwaniu kontaktów, próbą zastraszania przez chińską ambasadę rządu Szwecji; burmistrz Västerås Anders Teljebäck – represjami Chin wobec własnych obywateli.

27 kwietnia: chińskie zbrojenia w raporcie Sztokholmskiego Międzynarodowego Instytutu Badań nad Pokojem (SIPRI). Chiny jako drugie po USA państwo ponoszące

największe wydatki na zbrojenia na świecie, w 2019 roku przeznaczyły na ten cel 261 mld USD (14% wydatków globalnych, wzrost 5,1% rdr). Łącznie światowe zbrojenia pochłonęły w ubiegłym roku 1917 mld USD, odnotowując największy wzrost od dekady. Niekwestionowanym liderem w tym względzie są USA (38% globalnych wydatków; 732 mld USD), a następnie: Chiny (14%), Indie (3,7%, 71,1 mld USD), Rosja (3,4%, 65,1 mld USD), Arabia Saudyjska (3,2%, 61,9 mld), Francja (2,6%, 50,1 mld USD), Niemcy (2,6%, 49,3 mld USD), Wielka Brytania (2,5%, 48,7 mld USD), Japonia (2,5%, 47,6 mld USD) i Korea Południowa (2,3\$, 43,9 mld USD); pierwsza dziesiątka na zbrojenia przeznaczyła łącznie 1430 mld USD (75% wydatków globalnych). Wskazuje się, że (oficjalny) chiński budżet wojskowy zostanie tylko w niewielkim stopniu ograniczony przez kłopoty gospodarcze spowodowane pandemią, a wzrost nakładów utrzymany (władze ChRL utrzymują, że wydatki wojskowe były w ciągu ostatnich 30 lat o 2% niższe niż tempo wzrostu gospodarczego); budżet wojskowy zostanie ogłoszony na tegorocznej sesji OZPL i LPKKCh („dwie sesje”, którą w związku z pandemią przełożono na 22 maja.

II. CHINY I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

6 kwietnia: 12 tysięcy masek ochronnych trafi do Kielc z partnerskiego miasta Taizhou. To podziękowanie za reakcję kieleckiego samorządu na apel przyjaciół z Chin z początku roku. Za pośrednictwem Urzędu Miasta Kielce, partnerzy z Taizhou kupili termometry, których wówczas brakowało w Chinach. Teraz, w ramach podziękowania i solidarności, partnerzy z Chin prześlą Kielcom 12 tysięcy masek ochronnych, w tym 2 tysiące od partnera targowego - firmy Heliview z Pekin. Zgodnie z życzeniem ofiarodawcy, po tysiąc sztuk masek trafi do miasta oraz Targów Kielce. Podobne dostawy sprzętu od miast partnerskich dotarły m.in. z Haikou do Gdyni.

11 kwietnia: list wiceprzewodniczącego Centralnej Komisji Wojskowej do serbskiego ministra obrony. Generał Zhang Youxia w korespondencji z ministrem Aleksandarem Vulininem wyraził wsparcie dla walki z epidemią i wyraził nadzieję na dalsze pogłębianie współpracy wojskowej obu państw.

14 kwietnia: rozmowa telefoniczna przywódców Serbii i ChRL. Aleksandar Vučić podziękował za pomoc medyczną w walce z koronawirusem. Z kolei Xi Jinping wyraził nadzieję, że wkrótce spotka się z Vučićem w Chinach i potwierdził swoją oficjalną wizytę w Serbii.

14 kwietnia: samolot Antonow An-225 ze sprzętem ochronnym z Chin wylądował w Warszawie. Sprzęt na wniosek rządu kupiły państwowe spółki: KGHM Polska Miedź i Lotos. Gigantyczny samolot z ładunkiem środków do walki z koronawirusem został na lotnisku w Warszawie osobiście powitany przez premiera Morawieckiego i wicepremiera Sasina, co wskazuje na próbę wykorzystania tego faktu na potrzeby polityki wewnętrznej. Jednak jak

wykazało śledztwa dziennikarskie „Newsweeka” i „Gazety Wyborczej”, wyprodukowane i zakupione z Chin wyposażenie medyczne prawdopodobnie nie spełniają standardów UE, ponieważ zostało opatrzone fałszywymi certyfikatami. Co więcej sprzęt nie został sprawdzony od razu po przyjeździe do Polski i skierowany prosto do placówek medycznych, dlatego korzystanie z niego mogło być ryzykowne. Problemy z jakością chińskiego sprzętu medycznego zgłaszały wcześniej m.in. Czechy, Holandia oraz Finlandia. Rzecznik Głównego Inspektoratu Sanitarnego Jan Bondar przyznał, że nie wie czy zakupiony sprzęt ma testy, które pozwolą na jego wykorzystanie. Niemniej, władze KGHM zakwestionowały ustalenia „GW” i zapowiedziały złożenie pozwu do sądu.

14 kwietnia: pierwszy pociąg pocztowy z Chin dociera na Litwę. Zdaniem Poczty Litewskiej, przyjazd pierwszego chińskiego składu całkowicie wypełnionego przesyłkami pocztowymi, świadczy o rosnącej pozycji Litwy jako hubu logistycznego: 260 ton paczek zostanie wysłanych z Wilna do 30 państw europejskich (głównie Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Hiszpanii i Węgier). Według chińskich informacji w pierwszym kwartale br. ruch kolejowy w ramach połączeń Chin-Europa wzrósł o 15% rdr (1941 pociągów).

18 kwietnia: CITIC przejmuje największą czeską grupę medialną Médea. Chiński konglomerat państwowy nabył większościowy pakiet akcji przez spółkę Rainbow Wisdom; obecnie udział CITIC wynosi 57% (wcześniej dysponował 30% pakietem akcji, przejętym po znacjonalizowanym konglomeracie CEFC, który popadł w długi i skandale korupcyjne). W ten sposób CITIC zyska większą kontrolę nad grupą medialną od jej dotychczasowego właściciela - magnata medialnego i aspirującego polityka Jaromíra Sokoupa, a przede wszystkim uzyska istotny na wpływ na kształtowanie wizerunku Chin w czeskich mediach

21 kwietnia: PKP Cargo będzie przewozić żywność do Chin przez Rosję mimo embarga. Przewoźnik podkreśla wagę tranzytu przez Rosję, pomimo utrzymującego się embargo na polską żywność, nałożonego przez Rosję w 2014 roku. Problem embarga udało się pośrednio rozwiązać, co powinno pomóc w sprzedaży do Chin polskich produktów mlecznych, mięsnych, zbożowych, słodczy i innych rodzajów żywności. Podczas przejazdu pociągu przez Rosję, na kontenery z żywnością będą zakładane elektroniczne plomby rosyjskiego systemu satelitarnego Glonass. Jak wskazuje Jakub Jakóbowski z OSW, wpływ na decyzję miały najpewniej naciski grup interesów w Rosji, czerpiących zyski z tranzytu. Dekret w tej sprawie, choć bez aktów wykonawczych władze Rosji opublikowały już w lipcu 2019 roku. Jednak ponieważ ostateczna decyzja przypada w momencie krytycznym dla rosyjskiego reżimu (kryzys gospodarczy związany z załamaniem się cen ropy i skutkami COVID-19) można ją odczytywać jako próbę odmrożenia relacji z UE.

22 kwietnia: apel litewskich parlamentarzystów do prezydenta Gitanasa Nausėdy w sprawie Tajwanu. Około 200 litewskich polityków i osób publicznych zwróciło się z listem otwartym o poparcie członkostwa Tajwanu w WTO i ONZ, otwarcia przedstawicielstwa handlowego Litwy w Tajpej oraz wsparcie dla pełnej niepodległości Tajwanu wśród przywódców UE. Rzecznik prezydenta Nausėdy odpowiedział, że głowa państwa wspiera

współpracę z Tajwanem ale członkostwo w WTO jest możliwe tylko dla państw należących do ONZ.

23 kwietnia: USA oskarża EŚW o sprzedawanie się Chinom. Wess Mitchel, były zastępca sekretarza stanu ds. Europy i Eurazji (2017-2019) oskarżył państwa EŚW o „bycie zależnym od Xi Jinpinga”. Tekst napisany w bardzo protekcyjnym tonie stoi w sprzeczności z faktami (chińskie inwestycje w EŚW w porównaniu do Europy Zachodniej są marginalne), dlatego wydaje się stanowić bardziej sygnał ostrzegawczy niż realną analizę sytuacji.

24 kwietnia: masowe zwolnienia w Gorenje. Chiński właściciel słoweńskiego producenta AGD Gorenje, koncern Hisense ogłosił, że w związku ze spowodowanego pandemią spadkiem zamówień w marcu (o 1/3 rdr) i kwietniu (o 2/3 rdr) jest zmuszone ograniczyć koszty i zwolnić 1000 pracowników w całej Europie. Jeszcze w styczniu br. Hisense ogłosiło zwolnienie 176 pracowników Gorenje do połowy kwietnia. Hisense przejęło producenta AGD Gorenje (zatrudniające w Słowenii 4200 osób) w 2018 roku.

24 kwietnia: podpisanie umowy kredytowej z Chinami na modernizację węgierskiego odcinka kolei Budapeszt-Belgrad. Koszt projektu, którego szczegóły utajniono, będzie realizowany w atmosferze podejrzeń o korupcję i nieuzasadnionego zadłużania państwa, ocenia się jako przeszacowany o co najmniej 20% (zob. komentarz).

28 kwietnia: chińskie firmy budowlane i infrastruktura transportowa w UE w kontekście EŚW. W raporcie holenderskiego think-tanku Clingendael analizuje się realizowane przez chińskie firmy przedsięwzięcia infrastrukturalne w Polsce, Chorwacji i na Węgrzech.

29 kwietnia: specjalny raport ETNC nt. relacji europejsko-chińskich w czasie pandemii. W perspektywie EŚW analizowane są relacje Polski, Bułgarii, Czech, Grecji, Węgier, Łotwy, Rumunii i Słowacji

30 marca: rozmowa telefoniczna prezydenta Zemana i Xi Jinpinga. Jak wynika z komunikatu kancelarii, prezydent Czech pojedzie na szczyt 17+1, który odbędzie się w Pekinie na jesieni. W styczniu br. Miloš Zeman odrzucił zaproszenie na pierwotnie zaplanowany na kwiecień szczyt Chiny-EŚW, uzasadniając swą odmowę niedotrzymaniem obietnic inwestycyjnych. W rozmowie z przewodniczącym Xi, Zeman określił się jako „szczerzy przyjaciel Chin” i wyraził uznanie dla chińskich sukcesów w walce z pandemią.

III. WIADOMOŚCI Z SYCZUANU I GUANGDONGU

11 kwietnia: ambasadorowie państw afrykańskich wnoszą skargę do chińskiego MSZ wobec dyskryminacji Afrykańczyków w Kantonie. W związku z oskarżeniami o rozsiewanie koronawirusa Afrykańczycy padli ofiarą rasistowskiej nagonki w stolicy

Guangdongu (grozi im się konfiskatą paszportów i deportacja, są wyrzucani z wynajmowanych mieszkań i pokoi hotelowych, stygmatyzowani, a nawet bici). W celu złożenia wyjaśnień chińskich ambasadorów wezwały m.in. MSZ Ghany, Kenii i Nigerii. Dziennik „Global Times” określił doniesienia zachodnich mediów na temat fali ksenofobii jako „przeinaczone” i wykorzystywane do pogorszenia relacji chińsko-afrykańskich [sic!].

16 kwietnia: pomoc medyczna Syczuanu dla regionów partnerskich w Ameryce Łacińskiej. Syczuan przekazał partie sprzętu ochronnego (maseczki i skafandry ochronne) czterem regionom partnerskim: Pernambuco (Brazylia), Bío Bío (Chile), Buenos Aires (Argentyna) i Lavalleja (Urugwaj)

23 kwietnia: zdalne konsultacje nt. działań antyepidemicznych między Kantonem i Los Angeles. W rozmowie wzięli udział m.in. wiceburmistrz Chen Zhiying i pierwsza wiceburmistrz ds. międzynarodowych Nina Hachigian (była ambasadorka USA przy ASEAN). Przedstawiciel Kantonu podziękował władzom amerykańskiej metropolii za wsparcie na wczesnym etapie rozwoju epidemii w Chinach; rozmawiano nt. działań prewencyjnych oraz metodach odmrażania gospodarki i przywracania działalności placówek oświatowych.

28 kwietnia: Syczuan nawiązuje umowę partnerską z japońską prefekturą Wakayama. Zgodnie z treścią memorandum tej sprawie, strony porozumienia będą skupiać się na rozwijaniu współpracy w turystyce, przeciwdziałaniu katastrofom naturalnym, wymianie młodzieży, ochronie zdrowia, oświacie oraz gospodarce i handlu.

KOMENTARZ

1. Rosnący nacjonalizm i agresywna dyplomacja Chin powoduje wzrost nastrojów antychińskich na świecie. Z nielicznymi wyjątkami, jak np. siły eurosceptyczne we Włoszech, a więc państwie, które najbardziej w Europie ucierpiało w skutek pandemii, chińska „dyplomacja maseczkowa” nie przełożyła się na polityczne zyski dla Chin. Przeciwnie, próba przedstawiania się w roli hojnego darczyńcy i przekierowania narracji, że wybuch pandemii nie jest związany z opieszałością chińskich władz okazuje się w większości przypadków nieskuteczna. Tym bardziej, że sprzęt, przekazywany zarówno w formie darmowej pomocy, jak i „pomocy w formie sprzedaży” jest niskiej jakości, i często nie spełnia standardów medycznych. Dla przykładu wszystkie 250 respiratorów zakupionych w Chinach, które 4 kwietnia dotarły do Wielkiej Brytanii zostało wycofanych jako niedających się do użycia w szpitalach i potencjalnie zagrażających zdrowiu pacjentów. Wątpliwości wobec medycznego przeznaczenia budzi też jakość materiałów ochronnych dostarczonych przez Chiny na Węgry i do Polski.

Natomiast w perspektywie EŚW należy zwrócić uwagę, że jedynym państwem na Bałkanach, które z chińskich dostaw uczyniło (w porozumieniu z Pekinem) teatr polityczny jest Serbia. Jednak wydaje się, że władze w Belgradzie podjęły takie działania przede wszystkim w

perspektywie wywierania nacisku na UE i na potrzeby polityki wewnętrznej rządzącej partii SNS prezydenta Vučića. Serbski przywódca w przeciwieństwie do państw sąsiednich, nie ujawnił danych na temat formy pozyskania materiałów medycznych, co tworzy błędną perspektywę na zaangażowanie Chin vis-v-vis UE w Serbii, którą dodatkowo wzmacnia wsparcie internetowych botów i zabiegi propagandowe (np. billboardy w Belgradzie, opatrzone hasłem „Dziękujemy ci, bracie Xi”). Takie działania są w UE odbierane z wyraźną dezaprobatą, a poza jednostkowymi przykładami ostatnie miesiące w polityce międzynarodowej ChRL są jednoznacznie negatywne. Chiny zraziły do siebie Zachód, Afrykę i najbliższych sąsiadów w Azji Południowo-Wschodniej; w Unii Europejskiej (oraz w Wielkiej Brytanii) trwa przewartościowywanie relacji z Pekinem. Wzrost antychińskich nastrojów związanych ze koronawirusem, podkreśla wewnętrzny raport przygotowany dla chińskiego kierownictwa przez afiliowany przy ministerstwie bezpieczeństwa think-tank CICIR, który określa poziom niechęci wobec Chin jako najwyższy od stłumienia protestów na Tiananmen w 1989 roku. Jak wynika z przecieków, w raporcie ostrzega się, że w obecnej sytuacji będzie rósł opór wobec chińskich działań na świecie w ramach Pas i Szlaku, a Stany Zjednoczone mogą zwiększyć wojskowe i polityczne wsparcie dla sąsiadów Chin w Azji: dlatego Pekin musi być gotowy na najgorszy scenariusz, z konfrontacją militarną włącznie.

2. W perspektywie umowy kredytowej na modernizację kolei Budapeszt-Belgrad należy postawić pytanie: kto zyska na realizacji kosztownego projektu, którego szczegóły są utajnione, a ekonomiczne przesłanki nie wydają się być racjonalne? W węgierskiej narracji brakuje uzasadnienia gospodarczego do podjęcia tak kosztownego przedsięwzięcia (nie jest nim raczej budowa hubu transportowego), a rozbudowa w kierunku Bałkanów i dalej do Pireuszu wydaje się być przede wszystkim korzystna dla interesów Chin. Co więcej, zgodnie z informacjami ujawnionymi w czerwcu 2019 roku, kontrakt na budowę węgierskiego odcinka (166 km) został przyznany holdingowi Opus Global. Ów konglomerat jest kontrolowany przez Lőrincza Mészáros, zaufanego premiera Viktor Orbána (pochodzą z tego samego miasteczka), który dzięki realizacji kontraktów rządowych zbudował fortunę szacowaną na 1,1 mld USD, i jest obecnie drugim najbogatszym Węgrem.

Druga połowa konsorcjum, które zbuduje połączenie kolejowe, należy do spółki China Tiejiju Engineering & Construction Kft. oraz China Railway Electrification Engineering Group Kft., reprezentującej chińskie koleje państwowe. Jak wskazuje Péter Balázs, były unijny komisarz i szef węgierskiego MSZ (2009-2010), przez wiele lat priorytetem dla UE był rozwój infrastruktury na linii Wschód-Zachód, natomiast istotnym celem obecnej Komisji Europejskiej jest zbliżenie (w tym infrastrukturalne) z Bałkanami Zachodnimi. Dlatego Węgry powinny starać się o fundusze unijne, tym bardziej, że komisarzem ds. rozszerzenia jest teraz Węgier Olivér Várhelyi. Jednak władze w Budapeszcie kierują się w tym względzie przede wszystkim interesem politycznym oraz biznesowym „ponieważ nikt nie będzie kontrolował warunków umowy, jak dzieje się to w przypadku funduszy UE”. Tym samym za projekt przynoszący korzyści głównie Chinom (i otoczeniu premiera), zapłacą węgierscy podatnicy. Chociaż UE na razie nie zajęła oficjalnego stanowiska w sprawie kontrowersyjnej umowy, to na należy założyć, że jej zawarcie będzie negatywnie wpływać na europejską pozycję i wizerunek zarówno Węgier, jak i ChRL. Natomiast utajnienie szczegółów kontraktu na

realizację flagowego chińskiego projektu infrastrukturalnego w UE, której bezpośrednim beneficjentem będzie bliski stronnik premiera Orbána świadczy, że podobnie jak w Serbii, współpraca z Chinami korumpuje elity i sprzyja pogłębianiu się tendencji autorytarnych.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

